

MALALAS'IN KENTİ ANTAKYA'DA

Yücel Fezyioğlu

Ötuz iki yıl önce Duisburg kentinde bir kitapçıya gidiyordum. Bir cadde adı dikkatimi çekti: "Johannes (Ionnes) Malalas Strasse." Alman ismine benzemiyordu bu isim. Araştırdım.

MS. 490 yılında Antakya'da doğmuş, 578 yılında ölmüş ünlü bir yazardı Ionnes Malalas. Başlangıçtan MS. 563 yılına kadar bir "Dünya Kroniği" yazmıştı. Kendi yaşadığı dönemle ilgili yazdıkları ise daha çok ilgi görmüş ve çok yaygınlaşmıştı. Antakya'yı şöyle anlatıyordu: "Mermer sütunlu, kemerli, taş döşenmiş geniş caddeleri, oymalı, süslemeli tiyatroları, mozaik döşenmiş hamamları ve evleri, heykellerle bezenmiş pazar yeri ve meydanları, kiliseleri ve tüm görkemli yapılarıyla imar edilmiş bir kent...geniş ve sağlam surlarla çevrilip, caddeleri laternalarla aydınlatılmış, Akdeniz'in doğu yakasında pırlıtlı bir kolye gibi duruyordu...29 Mayıs 526'ya bir gün kala çevreden insanlar kente doluşmuş, herkes akşam yemeğine oturmuştu. Beklenmedik bir anda hava aniden karardı, dünya şiddetle sarsıldı, alabora oldu toprak. Deprem bir kaç saniyede evleri ve sarayları gümbürtüyle insanların üstüne yıktı; yıkıntılardan çığlıklar, ağlama, inleme sesleri yükseldi... Sayısız

kurban vermişti Antakya..."

Acarkent Rotary Kulübü Dönem Başkanı Çiğdem Ünlü "Bu yıl bizim belgimiz 'Hayal edelim'dir. Sizin Masallar Bize Ne Anlatır?', çalışmanızla çok örtüşüyor, masalların çocuk gelişimi üzerindeki etkisine vurgu yaparken çocuklarda kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesini sağlamak için bir proje yapalım deyince düşündük, proje ortaya çıktı. Projeyi uygulamak için Antakya Defne Özengili İlkokulu paydaş olarak seçildi ve Antakya'ya doğru yola çıktık. Hem etkinlik yapıp çocuklara kitap ulaştıracağız hem de Ionnes Malalas'ın izini arayıp geçmişle bağ kuracağız."

ÖZENGİLİ İLKOKULU'NDA...

Rehberimiz Ahmet Bozak 24 kişilik grubumuzu alıp yola çıkıyor. Yedi dağın birleştiği, yedi çayın gölleştiği, yetmiş yedi vadinin kesiştiği Amanos Dağlarından Özengili köyüne gidiyoruz. Topraklardan incir, mandalina, defne, ceviz, zeytin fıskırıyor... "Dağlarından yağ ovalarından bal akan Hatay toprağı işte burası," diyor Ahmet Bozak. O eğitim fakültesinde öğretim üyesi. Bilgili bir insan. Okul ziyaretinden sonra üç gün boyunca Antakya'yı anlatarak bizi zenginleştiriyor.

Meyveler, sebzeler yerlere saçılmış, para etmiyor. Neden öncü insanlar çıkıp bunlardan

bin çeşit ürün üreterek on km aşağıdaki denizde gemilere yükleyip dünyaya açılmıyor? Neden dünyanın bu en verimli toprakları atıl? Esnaf ve temizlik işçileri ile konuşuyorum. Hepsi durumundan şikayetçi. Enerji fiyatları yüksek. İnsanlar yoksull! Neden eli kolu bağlı herkesin? Bu topraklarda yoksul olmak anlaşılır gibi değil. Yakınmak kimliğimizin bir parçası olmuş! Çare sende be kardeşim, sen kıpırdamazsan kurtuluşun yok!, diye bağırasa geliyor insanın. Şu Amik ovası, şu Amanos Dağları Hollandalının elinde olsa neler yapmazdı ki...

Köye varıyoruz. Bütün ağaçlardan mandalin fıskırmış. Doğa benden yararlan diye çığlık atıyor. Yoksul görünümülü okul ve çocuklar bizi karşılıyor. Sınıftan masaları çıkarıp çocukları içeri alıyoruz. 24 de misafir, içerisi tıklım tıklım doluyor... İki kez kitap etkinliği yapıyoruz. Etkinliğimiz keyifli geçiyor, çocuklara rol veriyorum, büyükler de çocuklaşıyor bir anda. Çocuklara kitap hediye edip okulun boş raflarına ilk kitapları biz koyuyoruz. Çocuklarla grup öyle kaynaşmış ki, bizi bırakmak istemiyorlar.

IONNES MALALAS'IN KENTİNE DOĞRU YOLA ÇIKIYORUZ

Akşam yemeği için Antakya müze otelin restoranına gidiyoruz. İonnes Malalas'ın anlattığı kenti aynen onun anlattığı gibi otelin altındaki müzede buluyoruz. Müze otelin yükseldiği arsa, Afsuroğlu ailesine ait. 2009 yılında burada 5 yıldızlı bir otel

yapmaya karar veriyor aile. Arsa 3. dereceden sit alanıdır. Önce müze denetiminde bir kazı yapılıyor. 6 metre aşağıda eski kalıntılar çıkmaya başlıyor. Yüzlerce işçi ve 35 arkeolog çalışmada görev alıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı da çalışmaya paydaş oluyor. 17.600 metrekarelik alan açılıyor. 30 bin eski eser çıkarılıyor. Malalas'ın anlattığı "Mermer sütunlu, kemerli, taş döşenmiş geniş caddeleri, oymalı, süslemeli tiyatroları, mozaik döşenmiş hamamları ve evleri, heykellerle bezenmiş pazar yeri ve meydanları, kiliseleri ve tüm görkemli yapılarıyla imar edilmiş o kent" işte karşımızda. Üstelik kentin hepsi açılmamış, açılması mümkün de görünmüyor. Kentin bu bölümünü ortaya çıkarıp korumaya alırken sütunlar üstünde yükselen 200 odalı bir otel inşaa ediliyor. Odalar dışarıda üretilerek sütunlar üstüne monte edilmiş. Eski ile yeninin yaşam alanı. Malalas'ın kenti daha sıcak göründü bana. Böyle bir yapı dünyada tek örnek, mozaikler bakımından da 3.büyükte. 2300 yıllık kentin üstünden kadim kente bakarak yemek yiyoruz. İonnes Malalas'a konuk gelmiş gibiyim, onunla duygusal bir bağ oluşuyor içimde. Malalas'ın yazısı şöyle bitiyor: "Kentin emniyet âmiri insanların güvenliğini sağlayacak yerde zengin evlere dalarak yükte hafif pahada ağır ne varsa soydu, zengin oldu. Genç olduğu halde bir yıl sonra tam depremin yıldönümünde aniden öldü, böylece Tanrı hesabını gördü."

